

Številka: 0071-43/2012 (02100)

Datum: 12.6.2012

VSEM OBMOČNIM ENOTAM IN IZPOSTAVAM

ZADEVA: Izhodišča za izvajanje 179., 188. in 246. člena Zakona za uravnoteženje javnih financ (ZUJF)

Na skupnem sestanku predstavnikov Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstva za pravosodje in javno upravo ter Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije dne 8.6.2012, so bila sprejeta naslednja izhodišča za izvajanje ZUJF:

179. člen ZUJF – odpravnina ob upokojitvi

Kot **minimalni pogoji** za pridobitev pravice do starostne pokojnine se upoštevajo zahtevane starosti in dopolnjena pokojninska (zavarovalna) doba iz celotnega 36. člena ZPIZ-1, v povezavi s prvim odstavkom 398. člena ZPIZ-1 (prehodno obdobje za ženske).

Starosti za pridobitev pravice do starostne pokojnine se znižajo zaradi štetja zavarovalne dobe s povečanjem v skladu s četrnim odstavkom 430. člena oziroma 402. členom ZPIZ-1, zaradi upoštevanja prištete dobe po 201. členu ZPIZ-1 ter zaradi vstopa v obvezno zavarovanje pred 18. letom starosti za ženske po 38. členu ZPIZ-1 (vendar le po prvem odstavku 36. oziroma prvem odstavku 398. člena ZPIZ-1).

Minimalni pogoji so torej:

1. 58 let starosti in 40 let pokojninske dobe (moški) oziroma 38 let pokojninske dobe (ženska)
2. 63 let starosti (M) oziroma 61 let (Ž) in 20 let pokojninske dobe
3. 65 let starosti (M) oziroma 63 let (Ž) in najmanj 15 let zavarovalne dobe

Pod točko 1. je potrebno upoštevati za žensko prehodno obdobje:

- v letu 2012 starost 57 let in 4 mesece ter 37 let in 9 mesecev pokojninske dobe.
- v letu 2013 starost 57 let in 8 mesecev ter 38 let pokojninske dobe.

Od 1.1.2014 dalje pa mora ženska dopolniti starost 58 let in 38 let pokojninske dobe.

Znižanja starostne meje so:

1. Zavarovancem, ki so bili od 1.1.2001 dalje upravičeni do štetja zavarovalne dobe s povečanjem (četrty odstavek 430. člena ZPIZ-1), se starostna meja zniža za toliko mesecev, kolikor znaša skupno povečanje zavarovalne dobe.

2. Zavarovancem, ki se jim je zavarovalna doba s povečanjem štela do 31.12.2000, se starostna meja zniža za toliko mesecev, za kolikor je bila povečana zavarovalna doba, vendar

le do najnižjih možnih starosti, odvisnih glede na stopnjo povečanja, določenih v drugem odstavku 402. člena ZPIZ-1 za čas od 2010 dalje.

Lestvica najnižjih možnih starosti (v letih):

12/18		12/17		12/16		12/15		12/14	
<u>M</u>	<u>Ž</u>	<u>M</u>	<u>Ž</u>	<u>M</u>	<u>Ž</u>	<u>M</u>	<u>Ž</u>	<u>M</u>	<u>Ž</u>
50	45	51,5	46,5	53,5	48,5	55,5	50,5	58	53

3. Zavarovancem s telesno okvaro najmanj 70%, vojaškim invalidom od I. do VI. skupine, civilnim invalidom vojne od I. do VI. skupine, slepim, gluhim, obolelim za boleznimi, naštetimi v 201. členu ZPIZ-1, vključenim v obvezno zavarovanje, se starostna meja zniža za eno leto za vsaka štiri leta, prebita v zavarovanju.

4. Ženskam se zaradi vključitve v obvezno zavarovanje pred 18. letom starosti v letu 2012 starostna meja (57 let 4 mesece) zniža za vsako leto zavarovanja pred 18. letom starosti za 11 mesecev, oziroma za sorazmerni del, če gre za krajše obdobje. Od 2013 dalje pa se starostna meja (2013 znaša 57 let in 8 mesecev, od leta 2014 dalje pa 58 let) zniža za ves čas zavarovanja pred 18. letom starosti. Spodnja meja znižanja na tej podlagi znaša v prehodnem obdobju 53 let starosti, po končanem prehodu (od 1.1.2015 dalje) pa 55 let.

Tudi zavarovanec/ka, ki uveljavita pravico do starostne pokojnine z upoštevanjem dodane dobe (193. člen ZPIZ-1) ali znižanjem starostne meje zaradi otrok (37. člen ZPIZ-1), sta prav tako upravičena do izplačila odpravnine v višini treh povprečnih ali svojih plač, saj pravico do pokojnine zaradi navedenih okoliščin uveljavita še pred izpolnitvijo minimalnih pogojev iz 36. člena ZPIZ-1. To velja tudi za zavarovanca/ko, ki sta minimalne pogoje oziroma pogoje za starostno pokojnino ob upoštevanju omenjenih dveh okoliščin izpolnila do dneva uveljavitve ZUJF, pravico do pokojnine pa bosta uveljavila v roku dveh mesecev po uveljavitvi zakona, to je najkasneje s 1.8.2012 (prenehanje zaposlitve najpozneje 31.7.2012!).

Po določbi 179. člena ZUJF se izpolnitev minimalnih pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine upošteva tudi po posebnih predpisih, v katerih je urejena pravica do starostne pokojnine. To sta Zakon o policiji ter Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij, v povezavi s pogoji starosti in pokojninske dobe iz 404. člena ZPIZ-1. Opozoriti velja, da ima uveljavitev pravice do starostne pokojnine po teh dveh zakonih pred dopolnitvijo starosti 58 let za posledico znižanje pokojnine po 143. členu ZUJF, ker znesek pokojnine do omenjene starosti predstavlja 100% obveznost proračuna RS; od 58. leta starosti dalje pa se obveznost obračunava zaradi ugodnejše odmere pokojnine kot je določena po splošnih predpisih. To je za zavarovanca manj ugodno, zato se glede na namen ZUJF ter vsebino določbe tretjega odstavka 179. člena tega zakona šteje, da so pogoji za izplačilo odpravnine v višini treh plač izpolnjeni tudi v primeru, če zavarovanec pravico do starostne pokojnine uveljavi v roku dveh mesecev po izpolnitvi minimalnih pogojev po ZPIZ-1, ne glede na dejstvo, da je pred tem že izpolnil minimalne pogoje po posebnem zakonu.

Posebej velja opozoriti, da se v skupno pokojninsko (zavarovalno) dobo, potrebno za izpolnitev minimalnih pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine, na izrecno zahtevo zavarovanca lahko upošteva tudi čas obveznega zavarovanja, prebitega pri tujem nosilcu obveznega zavarovanja (na podlagi tega lahko zavarovanec pri Zavodu uveljavi le pravico do pokojnine v sorazmernem delu).

188. in 246. člen ZUJF – prenehanje pogodbe o zaposlitvi

Pogodba o zaposlitvi preneha javnemu uslužbencu, ki izpolni naslednje pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine: 58 let starosti in 40 (M) oziroma 38 (Ž) let delovne dobe.

Starostna meja 58 let se zniža zavarovancu/ki, ki je imel/a pravico do štetja zavarovalne dobe s povečanjem, v skladu s četrnim odstavkom 430. oziroma 402. členom ZPIZ-1.

Znižanja starostne meje po 404. členu ZPIZ-1 se ne upošteva, saj ZUJF ni imel namena, da bi se zavarovancu zaradi prenehanja pogodbe o zaposlitvi po samem zakonu ali na njegovo željo (razlika je v višini odpravnine!), starostna pokojnina znižala po 143. členu tega zakona. Prav tako se ne upošteva obdobje zavarovanja, prebitih v državah, s katerimi je sklenjen mednarodni sporazum o socialnem zavarovanju oziroma za katere velja Uredba ES. Dejstvo je, da so pogoji za pridobitev pravice do starostne pokojnine pri vsakem nosilcu obveznega zavarovanja drugačni, zavarovanec pa bi z upoštevanjem tuje dobe pridobil pri Zavodu le pravico do pokojnine v sorazmernem delu.

Ker se 188. in 246. člen ZUJF ne sklicujeta na določbo 201. člena ZPIZ-1, se starostna meja za pridobitev pravice do starostne pokojnine na tej podlagi ne znižuje (medtem ko se v skupno pokojninsko dobo prišteta doba šteje!).

Delovna doba je vsa zavarovalna doba, brez upoštevanja dokupljene dobe študija in vojaškega roka ter dodane dobe.

Po določbi 188. člena ZUJF lahko delodajalec z namenom ugotavljanja pogojev prenehanja pogodbe o zaposlitvi pridobi podatke iz zbirk Zavoda; to velja tudi za 246. člen ZUJF, ker je 188. člen tega zakona sistemske narave. V ta namen je Zavod pripravil obrazec vloge, ki ga bo delodajalec izpolnil za vsakega zavarovanca posebej, Zavod pa bo delodajalcu posredoval datum izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine.

Pripravila:
Karolina Rebolj
Vodja službe za pokojninsko zavarovanje

Karolina Rebolj

Boris GAČNIK
Direktor sektorja za izvajanje zavarovanja

